

Til Skatteministeriet, Nicolai Eigtveds Gade 28
DK-1402 København K
Att.: Kim Lundgaard Hansen

**DANSK
OFFSHORE**

Fra Dansk Offshore

01.03.23

Hørингssvar, jr. nr. 2022 - 14509

1. Indledning

Vi skal hermed fremkomme med vores bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af kildeskatteloven, selskabsskatteloven, kulbrinteskatteloven og ligningsloven fra 3. februar 2023 (i det følgende: "Lovforslaget").

I dette hørингssvar fremfører vi vores bemærkninger til den del af Lovforslaget, der omhandler anvendelse af kulbrinteanlæg m.v. i forbindelse med lagring af CO₂.

Vi vil indledningsvis erklære os helt enige i, at CO₂-lagring er et centralet virkemiddel for at afbøde klimaforandringerne, som også vurderet af FN's klimapanel (IPCC), det internationale energiagentur (IEA) og Klimarådet. Branchen har et stort ønske om at bidrage positivt til både fangst, transport og lagring af CO₂.

I denne forbindelse har selskaberne til hensigt at deltage aktivt i de betydelige investeringer, der gør det muligt at transportere og lagre CO₂ i Nordsøen.

Vi er ligeledes enige i, at der i den gældende lovgivning om kulbrinteskattning ikke er taget højde for at benytte eksisterende anlæg til lagring af CO₂, og at det således er nødvendigt at gennemføre lovændringer for at skabe de nødvendige rammevilkår.

2. Overordnede kommentarer

Lovforslagets bestemmelser om kulbrinteskattningen kan inddeltes i to:

- 1) Fordeling af udgifter og afskrivninger m.v. mellem den kulbrinteskattepligtige indkomst og den selskabsskattepligtige indkomst fra CO₂-lagring.
- 2) Udgifter til afvikling af anlæg, der har været anvendt til kulbrintevirksomhed.

Vi er enige i Lovforslagets overordnede hensigt om, at aktiver, forbedringsudgifter, driftsomkostninger og udgifter til vedligeholdelse som udgangspunkt anses for knyttet til den kulbrinteskattepligtige virksomhed.

Dansk Offshore
Knabrostræde 30, 1. sal
DK-1210 København K
+45 38411880
Danskoffshore.dk
CVR nr.: 34 40 48 95

Dette sikrer, at de skattemæssige incitamenter ikke modvirker, at eksisterende aktiver m.v. kan blive anvendt i forbindelse med lagring af CO₂.

Den konkrete udformning af Lovforslagets bestemmelser giver imidlertid anledning til væsentlige indvendinger, hvilket er uddybet nedenfor i afsnit 3 og 4.

De gældende skatteregler om afvikling af anlæg giver nogle skattemæssige incitamenter, som synes uhensigtsmæssige i forhold til statens interesser. De gældende regler fører til, at selskaberne har store skattemæssige incitamenter til at afvikle anlæg i god tid inden endeligt ophør af produktionen af olie og gas (på det sidste felt), uanset fortsat produktion er overskudsgivende, når der bortses fra skatteeffekten.

Lovforslaget reparerer ikke herpå, men forstærker de uheldige skattemæssige incitamenter og forøger de uheldige skattemæssige incitamenter til at undlade at benytte eksisterende anlæg til CO₂-lagring.

Skattereglerne bør udformes således, at de tilskynder selskaberne til at træffe beslutninger, som også er kommersielt velbegrundede, når de skattemæssige konsekvenser tages i betragtning, og som reelt giver selskaberne mulighed for at benytte eksisterende anlæg til CO₂-lagring.

Baseret på dette opfordrer vi skatteministeren til:

- at Lovforslagets § 3 om ændringer af kulbrinteskatteloven, og i hvert fald Lovforslagets § 3, nr. 4, som omhandler tilbagebetaling af kulbrinteskatt, udgår af Lovforslaget, og
- at der sammen med branchen gennemføres en grundlæggende, men hurtig analyse af udformningen af de skattemæssige regler ved afvikling af anlæg for at sikre hensigtsmæssige regler.

3. Bemærkninger til Lovforslagets bestemmelser om fordeling af udgifter og afskrivninger m.v.

Der foreslås i Lovforslaget indført en ny bestemmelse, som kulbrinteskatteloven § 10 B, om fordeling af afskrivninger og udgifter m.v. mellem den eksisterende kulbrinteskattepligtige virksomhed og virksomhed med lagring af CO₂.

Vi er enige i den overordnede hensigt om, at aktiver, forbedringsudgifter, driftsomkostninger og udgifter til vedligeholdelse som udgangspunkt anses for knyttet til den kulbrinteskattepligtige virksomhed. Dette sikrer, at de skattemæssige incitamenter ikke modvirker, at eksisterende aktiver m.v. også anvendes til lagring af CO₂.

Den konkrete udformning af bestemmelserne giver imidlertid anledning til nedenstående væsentlige indvendinger.

3.1. Præcisering af bestemmelsernes formulering

Det fremgår af bemærkningerne til de foreslæde § 10 B, stk. 1 og stk. 3 til kulbrinteskatteloven, at hensigten er, at alle afskrivninger, driftsomkostninger og udgifter til vedligeholdelse, som knyttes til såvel den kulbrinteskattepligtige virksomhed som til virksomheden med CO₂-lagring,

- enten fuldt ud skal fradragtes ved opgørelsen af den kulbrinteskatteskattepligtige indkomst,
- eller slet ikke skal fradragtes ved opgørelsen af den kulbrinteskatteskattepligtige indkomst.

Formuleringen af det foreslæde § 10 B, stk. 3 til kulbrinteskatteloven, afspejler imidlertid ikke dette. Det fremgår således ikke udtrykkeligt af bestemmelsens ordlyd, at udgifter fuldt ud skal fradragtes ved opgørelsen af den kulbrinteskatteskattepligtige indkomst, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

Ligeledes fremgår dette ikke udtrykkeligt af den foreslæde formulering af kulbrinteskattelovens § 10 B, stk. 1, men det kan læses ud fra denne bestemmelses 1. punktum ("Anvendes et afskrivningsberettiget aktiv delvis i forbindelse med lagring af CO₂, kan der fortsat afskrives på aktivet ved opgørelsen af den del af den skattepligtiges indkomst, som omfattes af § 4").

Formuleringen af kulbrinteskattelovens § 10 B, stk. 1 og 3, bør præciseres, så det af bestemmelsernes ordlyd udtrykkeligt fremgår, at afskrivninger, driftsomkostninger og udgifter til vedligeholdelse fuldt ud kan fradragtes ved opgørelsen af den kulbrinteskatteskattepligtige indkomst (hvis betingelserne er opfyldt, jf. herom nedenfor).

3.2. Formodningsregler

I Lovforslaget introduceres en nyskabelse i dansk kulbrintebeskattning i form af to lovfæstede formodningsregler (bevisbyrderegler) i kulbrinteskattelovens § 10 B, stk. 1 og stk. 3.

Begrundelsen for at indføre formodningsreglerne er angiveligt, at "den skattepligtige må formodes at være i besiddelse af de faktiske oplysninger, der vil kunne godtgøre, at [...]"

Denne begrundelse kan imidlertid også anføres i mange andre sammenhænge i skattelovgivningen, uden at lovgiver af den grund har indført formodningsregler i lovens ordlyd, fx om udgifter er fradragsberettigede, eller om der ved koncerninterne transaktioner er handlet på armlængde.

Vi har naturligvis fuld forståelse for, at skattemyndighederne har behov for at kunne få de fornødne oplysninger til at kunne foretage ligning og træffe korrekte afgørelser. Dette behov, som er et generelt behov for skattemyndighederne, der ikke blot gælder i forhold til CO₂-lagring, er imidlertid sikret på anden vis. Vi skal bl.a. henvise til, at:

- Selskaberne har en omfattende oplysnings- og indberetningspligt til Energistyrelsen, som skal godkende aktiviteterne vedrørende anlæg i Nordsøen, og dette vil også omfatte virksomhed knyttet til CO₂-lagring.
- Selskaberne er omfattet af de almindelige oplysningspligter i henhold til bl.a. skattekontolloven, opkrævningsloven og kulbrinteopkrævningsloven.
- Told- og Skatteforvaltningen, i henhold til forslaget til kulbrinteskattelovens § 10 B, stk. 4, kan fastsætte regler om, at

selskaberne skal indsende oplysninger, der godtgør, at betingelserne herfor, jf. stk. 1 og stk. 3, er opfyldt.

Skattemyndighedernes behov for at få de nødvendige oplysninger må således anses for fuldt opfyldt efter de gældende regler, og i hvert fald efter forslaget til kulbrinteskattelovens § 10 B, stk. 4.

Det skaber derfor en betydelig usikkerhed, om og i hvilket omfang skattestyrelsen i sin praksis vil benytte formodningsreglerne (bevisbyrdereglerne) til at afskære selskaberne fra at fradrage udgifter i den kulbrinteskattepligtige indkomst, uanset selskaberne har fremlagt alle relevante oplysninger.

En sådan risiko vil i sig selv modvirke Lovforslagets overordnede formål om at tilskynde til, at selskaberne også anvender eksisterende anlæg til CO₂-lagring, idet selskaberne er nødt til at tage højde for denne skatterisiko i sine investeringsbeslutninger.

Indførelsen af formodningsreglerne er helt unødvendige, og bør derfor fjernes.

3.3. Afgrænsningskriterier

Der foreslås i de nye kulbrinteskattelovens § 10 B, stk. 1 og stk. 3, to kriterier, for, hvornår forbedringer, henholdsvis driftsomkostninger og udgifter til vedligeholdelse, skal anses for fuldt knyttet til den relevante virksomhed:

- Ifølge stk. 1, om udgifter til forbedring af aktiver, er det afgørende, om "udgifterne vedrører forbedringer, der også ville være blevet foretaget, hvis aktivet ikke var blevet anvendt i forbindelse med lagring af CO₂."
- Ifølge stk. 3, om driftsomkostninger og udgifter til vedligeholdelse, er det afgørende, om "udgifterne også ville være blevet afholdt, hvis den skattepligtige udelukkende havde haft aktiviteter i forbindelse med erhvervelse af indtægt som nævnt i § 4, stk. 1, nr. 1 og 2, eller stk. 2."

Det er uklart, hvorfor de to bestemmelser angiver to kriterier, der ikke er identiske. Den forskellige formulering af de to kriterier kan fx tænkes at få betydning, hvis et anlæg anvendes til andre aktiviteter end kulbrintevirksomhed og CO₂-lagring, fx til tie-in, eller hvis et anlæg ikke aktuelt benyttes til produktion af olie og gas.

Afgrænsningen mellem udgifter til forbedring og vedligeholdelse kan i praksis give anledning til problemer, og det er ved denne afgrænsning af betydning, hvornår en virksomhed og de dertil knyttede aktiver er blevet erhvervet. Det fører derfor også til en praktisk kompleksitet, hvis der gælder forskellige afgrænsningskriterier.

Ved valget mellem de to angivne afgrænsningskriterier i stk. 1 og stk. 3, bør bestemmelserne udformes som stk. 1, så der gælder følgende afgrænsningskriterium:

Alle udgifter til forbedring, driftsomkostninger og udgifter til vedligeholdelse fradrages ved opgørelsen af den

kulbrinteskattepligtige indkomst, hvis udgifterne også ville være blevet afholdt, hvis der ikke havde været aktivitet i forbindelse med lagring af CO₂.

3.4. Aktiver knyttet til anlæg uden aktuel produktion af olie og gas

I visse tilfælde vil aktiver være knyttet til anlæg, som ikke er under aktuel afvikling, men som er uden aktuel produktion af olie og gas, dvs. "i vente-position". Det kan fx være anlæg, som muligvis vil skulle benyttes til produktion af olie og gas på et senere tidspunkt, eller anlæg, som af planlægningsmæssige hensyn afventer at kunne afvikles sammen med andre anlæg. I sådanne tilfælde vil dette være godkendt af Energistyrelsen.

Lovforslaget bør udformes, så der tages højde herfor ved afgrænsningen af, om udgifter til forbedring, driftsomkostninger og udgifter til vedligeholdelse skal anses for knyttet til kulbrintevirksom-heden, eller ej. I modsat fald er der en risiko for, at selv en beskeden benyttelse af anlægget til CO₂-lagring vil kunne føre til, at en række udgifter, som ellers ville skulle medtages ved opgørelsen af den kulbrinteskattepligtige indkomst, alene vil kunne fradrages ved opgørelsen af indkomsten fra CO₂-lagring. Dette vil i sig selv modvirke formålet med Lovforslaget.

Det bør derfor præciseres, at udgifter til forbedring på anlæg, der helt eller delvist anvendes til lagring af CO₂ kan fradrages ved opgørelsen af den kulbrinteskattepligtige indkomst, hvis betingelserne herfor er opfyldt, fx at udgifterne også ville være blevet afholdt, hvis der ikke havde været aktivitet i forbindelse med lagring af CO₂.

4. Bemærkninger om afvikling af anlæg, der har været anvendt til kulbrintevirksomhed

Der foreslås i Lovforslaget en ny bestemmelse i kulbrinteskattelovens § 20 E, stk. 4. Ifølge bestemmelsen kan der ske tilbagebetaling af kulbrinteskatt vedrørende de anlæg, der ikke opretholdes til aktiviteter med lagring af CO₂ på det tidspunkt, alle disse pågældende anlæg er fjernet.

For anlæg, der anvendes i forbindelse med lagring af CO₂, kan tilbagebetaling af kulbrinteskatt ifølge Lovforslaget først ske, når alle disse anlæg er fjernet, og det beløb, der kan tilbagebetales, reduceres med 5 pct. for hvert hele år, der er forløbet, fra alle anlæg, der ikke anvendes til CO₂-lagring, er fjernet.

Det var i den første kulbrinteskattelov fra 1982 forudsat, at der skulle indføres særlige skatteregler om afvikling af kulbrinteanlæg. De gældende skatteregler om afvikling af kulbrinteanlæg, herunder reglerne om tilbagebetaling af kulbrinteskatt, blev indført i 2003 og har reelt ikke siden været tillagt nogen aktuel praktisk betydning eller været genstand for diskussion.

De gældende regler skaber skattemæssige incitamenter, som er uheldige i forhold til statens interesser. Lovforslaget reparerer ikke herpå, men forstærker de forkerte skattemæssige incitamenter, jf. nærmere nedenfor.

Der er derfor behov for, at der sammen med branchen gennemføres en grundlæggende, men hurtig analyse af udformningen af de skattemæssige regler ved afvikling af anlæg for at sikre hensigtsmæssige regler.

4.1. De skattemæssige incitamenter ved afvikling af anlæg

Det har central betydning, hvilken skatteværdi der er knyttet til fradrag for de enkelte afviklingsomkostninger, og hvornår denne skatteværdi aktualiseres, hvad enten dette sker i form af fradrag i skattepligtig kulbrinteindkomst, fradrag i selskabsskattepligtig indkomst eller i form af tilbagebetaling af kulbrinteskatt.

De eksisterende skatteregler tilskynder til, at afvikling af anlæg så vidt muligt påbegyndes og endeligt afvikles inden ophør af virksomheden med produktion af olie og gas.

Dette skyldes dels, at skatteværdien af udgifter, der afholdes, når der ikke længere er positiv kulbrinteindkomst (kapitel 3A-indkomst), er lavere, dels at skatteværdien ifølge bemærkningerne til Lovforslaget først aktualiseres, når alle anlæg er fjernet.

Dette medfører en betydelig skattemæssig tilskyndelse til, at selskaberne afvikler anlæg, selvom de er overskudsgivende, når der bortses fra skatteeffekten, hvilket medfører en betydelig skattemæssig tilskyndelse til, at selskaberne undlader at benytte eksisterende anlæg til CO2-lagring.

Når udgifter til afvikling af anlæg afholdes, mens der fortsat er produktion af olie og gas og positiv kulbrinteskattetiltaktspligtig indkomst, kan alle udgifter til afvikling af anlæg som udgangspunkt **fradraget løbende** i takt med, at de afholdes, til fuld skatteværdi. Dette gælder både udgifter, der omfattes af kulbrinteskattelovens § 10 A og omkostninger, der er fradragsberettigede efter de almindelige regler som driftsomkostninger.

I det omfang, selskaberne venter med at afvikle anlæg, til produktionen af olie og gas er ophört, vil konsekvensen være, at skatteværdien af udgifterne reduceres betragteligt.

Afgrænsningen af udgifter, der omfattes af kulbrinteskattelovens § 10 A, er usikker. Dette medfører yderligere, at selskaberne er nødt til at tage højde herfor, når selskaberne skal foretage investeringer og beslutte, hvornår afvikling af anlæg skal ske. Denne uklarhed tilskynder derfor i sig selv selskaberne til at afvikle anlæg, mens der fortsat er positiv kulbrinteindkomst.

Hertil kommer, at selskabernes eventuelle adgang til tilbagebetaling af kulbrinteskatt for underskud som følge af afholdte udgifter til afvikling af anlæg (ifølge bemærkningerne til Lovforslaget) udskydes indtil det tids punkt, alle anlæg er fjernet.

Reglerne vedrørende fradrag for udgifter til afvikling af anlæg og tilbagebetaling af kulbrinteskatt sikrer ikke skattemæssig neutralitet, og selskaberne må derfor tage højde for de skattemæssige konsekvenser, når de vurderer, om der skal foretages investeringer, om hvornår afvikling af anlæg skal ske, og om eksisterende anlæg evt. skal benyttes til CO2-lagring.

Sikring af en reel skattemæssig fradragsværdi for udgifter til afvikling af anlæg kan begrundes ud fra det synspunkt, som var forudsat allerede ved indførelse af kulbrinteskatteloven i 1982 og gentaget ved lovændringen i

2003, som indførte reglerne om udgifter til fjernelse af anlæg: Selskaberne bør sikres fradrag for disse udgifter ud fra et driftsomkostnings-synspunkt. Hvis der ikke opnås fuld fradragssret og fradragsværdi for de udgifter, som er knyttet til driften og afviklingen heraf, vil dette afholde selskaberne fra at foretage investeringer.

Det bør således tilsikres, at rettighedshaverne udgifter og omkostninger i forbindelse med de juridiske forpligtelser, som rettighedshaverne har efter undergrundsloven, hvor disse er indeholdt i de projekt- og afviklingsplaner, der godkendes af Energistyrelsen, herunder anmodning om udskydelse af afvikling, fuldt ud er omfattet af kulbrinteskattelovens § 10 A og således også af kulbrinteskattelovens § 20, stk. 3.

Det bemærkes, at regler om de skattemæssige konsekvenser ved afvikling af anlæg i sammenlignelige lande som Norge, UK og Holland er udformet, så reglerne ikke giver samme uheldige skattemæssige incitamenter.

4.2. Lovforslaget forstærker de uheldige skattemæssige incitamenter

Lovforslagets regler om fjernelse af anlæg forstærker de uheldige skattemæssige incitamenter ved dels (i bemærkningerne) at tilkendegive, at tilbagebetaling af kulbrinteskatt først kan ske på det tidspunkt, hvor alle anlæg er fjernet, dels ved udformningen af reglerne om afvikling af de eksisterende anlæg, som overgår til CO2-lagring.

Ud over den betydelige ulempe, der generelt er forbundet med at afvikle anlæg på et tidspunkt, hvor der ikke længere er positiv kulbrinteindkomst, jf. ovenfor, gælder for de anlæg, der overgår til CO2-lagring, at det beløb, der kan kræves tilbagebetalt i kulbrinteskatt, reduceres med 5 pct. årligt.

I denne forbindelse er det endvidere væsentligt, at den langt overvejende del af et givet anlæg alene er opført med henblik på produktion af olie og gas og således ikke direkte vil blive anvendt i forbindelse med eventuel benyttelse af et eksisterende anlæg til CO2-lagring, men alene af denne årsag medfører tab af det beløb, der kan kræves tilbagebetalt i kulbrinteskatt.

Da CO2-lagring forventes at kræve udnyttelse af anlæg i en længere årrække, er der en væsentlig risiko for, at det beløb, der endeligt danner grundlag for tilbagebetaling vedrørende disse anlæg, reduceres til nul.

Med venlig hilsen

Martin Næsby

Administrerende direktør, Dansk Offshore

Bilag 1: Forventninger til CCS-aktivitet og afvikling af anlæg

Med henblik på at skabe fælles forståelse af den virkelighed, som de gældende regler samt foreslæde lovændringer skal danne rammen for, er det anset for gavnligt at medtage et kort overblik over de, i denne sammenhæng, væsentligste faktiske forhold.

Formålet hermed er bl.a. at belyse de udfordringer og overvejelser, som selskaberne opererer under, når det skal vurderes kommersielt, hvornår givent anlæg skal afvikles og/eller om dette skal anvendes til lagring af CO₂. Samtidig er det forhåbningen, at dette i højere grad kan sætte Skatteministeriet i stand til at medvirke til at der skabes de rigtige - og nødvendige - skattemæssige rammevilkår.

Om afvikling af anlæg

En forsvarlig afvikling af anlæg, der har været anvendt til produktion af olie og gas, er meget omfattende og vil kun kunne gennemføres over en længere årrække.

Den samlede tidshorisont, samt størrelsen på omkostningerne forbundet med at afvikle de enkelte anlæg, afhænger i høj grad af, i hvor stort omfang aktiviteter forbundet med forsvarlig lukning af brønde kan udføres fra den eksisterende platform eller alternativt skal foretages fra (lejede) flydende rigge, kraner og hjælpfartøjer. Det forventes at være markant mere omkostningsbesparende at udføre så mange af aktiviteterne fra de eksisterende platforme, som muligt, da netop dagshyren på leje/charter af flydende rigge, kraner og hjælpfartøjer er væsentlig. Dette indebærer bl.a. at selve afviklingsprocessen forlænges, ligesom platformene også skal undergives ændringer, forbedringer og vedligehold for at kunne opretholde det nødvendige sikkerhedsniveau, når platformen ikke længere anvendes til indvinding, men fortsat udgør en "arbejdsplads".

En væsentlig del af afviklingen af eksisterende anlæg knytter sig til lukning af brønde og genetablering af havbunden, hvorfor afvikling af eksisterende anlæg ikke "blot" kan begrænses til den fysiske fjernelse af anlæg (platform, jackets og rørledninger) fra Nordsøen til ophugning på land. Det er på nuværende tidspunkt forventningen, at der i forbindelse med afvikling af anlæg vil være følgende væsentlige udgiftsposter:

- Udgifter afholdt i forbindelse med udfærdigelse af den afviklingsplan, som skal godkendes af Energistyrelsen. Dette inkluderer bl.a. ikke uvæsentlige omkostninger til højt kvalificerede ingeniører i forbindelse med analyse og projektering af den fulde afvikling af de enkelte felter, hvor viden fra lukning af andre off- og onshore felter i udlandet ikke blot kan repliceres grundet forholdene i Nordsøen.
- Udgifter forbundet med nedlukning af produktionsanlæg, trykaflastning og oprensning i forbindelse med ophør af produktion.
- Udgifter forbundet med afmontering af dele af platformen/installationer, såsom at afmontere anlæg (tidligere) anvendt til produktion, reducere antallet af senge, sanitetsforhold mv. der ikke anses for nødvendige, når platformen alene skal opretholdes med lav eller ingen bemanding også refereret til som "lighthouse mode". Formålet hermed kan både være at afvente endelig

afvikling indtil platforme i geografisk nærhed også skal afvikles samt at anvende platformen som alternativ til flydende rigge og hjælpefartøjer i forbindelse med lukning af brønde.

- Udgifter forbundet med (ny)installationer, som muliggør, at platformen kan opretholdes med lav eller ingen bemanding. Dette er både særlig sikkerhedsudstyr, men også udstyr, som gør det muligt at monitorere platformen fra land, ligesom dette kan inkludere forbedringer og reparationer mv. af platformen, så den kan blive forsvarligt stående på havbunden indtil endelig nedtagning. Tilsvarende er det forventeligt, at der i forbindelse med afkobling fra brønde mv. skabes "huller" i platformen, som af sikkerhedsmæssige hensyn skal "lukkes" ved installation af yderligere afdækning, indtil denne del af platformen endelig nedtages.
- Løbende udgifter forbundet med at have platforme i såkaldt "lighthouse mode", herunder monitorering fra land samt inspektioner på platformen.
- Udgifter forbundet med fysisk fjernelse af anlæg og installationer, herunder installationer som alene er opsat med henblik på at kunne have platforme i såkaldt "lighthouse mode".
- Udgifter forbundet med oprensning og lukning/propning af brønde, herunder eventuel midlertidig lukning fra platform. Med midlertidig lukning fra platform menes den omkostnings-besparende proces, hvor brønde lukkes og monitoreres for uventet tryg el.lign. før de endeligt lukkes fra lejede/chartrede flydende rigge og hjælpefartøjer. Det forventes, at udgifter afholdt til oprensning og lukning (fjernelse) af brønde vil udgøre mere end halvdelen af de samlede udgifter ved afvikling og nedtagning af anlæg.
- Udgifter forbundet med oprensning og lukning/propning af rørledninger samt afmontering af de dele af rørledningerne, som skal transporteres til land.
- Udgifter forbundet med land- og vandtransport af de anlæg og installationer som er fysisk fjernet fra Nordsøen.
- Udgifter forbundet med tildækning af de rørledninger som af økonomiske årsager og/eller af hensyn til det eksisterende havmiljø ikke flyttes fra havbunden.
- Udgifter til et ikke uvæsentlig antal medarbejdere (både offshore og på land), der styrer og håndterer hele eller dele af afviklingsprocessen.
- Udgifter til forsikring, herunder forsikring af platforme i såkaldt "lighthouse mode", forsikring af medarbejdere, forsikring af anlæg og installationer som afmonteres og fysisk flyttes.
- Udgifter forbundet med affaldshåndtering, herunder miljøaffald.
- Udgifter forbundet med efterfølgende monitorering af de lukkede brønde samt påkrævede miljøprøver mv.

Baseret på nuværende økonomiske projekteringer er det antagelsen, at det for visse anlæg er mere økonomisk hensigtsmæssigt (før skat), at afvente afviklingen heraf til senere, fordi anlægget ligger i geografisk nærhed med andre (producerende) anlæg, som med fordel kan afvikles i umiddelbar forlængelse af hinanden. Tilsvarende antagelser gør sig gældende for felter, hvor det forventes, at tekniske landvindinger vil kunne reducere de faktiske omkostninger, bl.a. fordi der opnås viden om afvikling fra andre platforme, herunder trykhåndtering og lukning af brønde med tilsvarende geologiske og geofysiske forhold. Det kan således være mere

omkostningseffektivt at lade platforme være "satellitter" i en årrække inden de afvikles.

I denne sammenhæng skal der med satellitplatform forstås en platform, hvorfra der ikke er aktivitet, dvs. en platform, der er i "venteposition".

Foruden at være i "venteposition" med henblik på afvikling, kan en platform også være i "venteposition" på, at der potentielt opnås ny viden eller teknologi, der skaber betingelser for at det bliver muligt, og profitabelt, at indvinde yderligere olie og gas på samme felt. Hvorvidt sådanne platforme afvikles uden der genoptages indvinding vides selvsagt ikke på forhånd. Det er således ikke nødvendigvis entydigt, hvorfor en platform - for en periode - ikke anvendes til indvinding af kulbrinter.

I overensstemmelse med de juridiske forpligtelser, som rettighedshaverne har efter undergrunds-loven, skal projekt- og afviklingsplaner godkendes af Energistyrelsen, herunder anmodning om udskydelse af afvikling. En rettighedshaver har således ikke en såkaldt satellitplatform uden at dette er godkendt og underlagt en lang en række betingelser, afvikling af anlæg

Om CCS-aktivitet

Lagring af CO₂ i Nordsøen er som nævnt fortsat kun på forsøgsbasis, hvorfor der fortsat er usikkerhed om de endelige faktiske forhold, ligesom disse forventninger kan ændre sig over tid i takt med den teknologiske udvikling og erfaring opnået i forbindelse med lagring af CO₂. Denne usikkerhed knytter sig både til den manglende erfaring med faktisk lagring af CO₂ i Nordsøen, men knytter sig også til de økonomiske projektioner, herunder hvorvidt lagring af CO₂ i Nordsøen kan blive en profitabel forretning.

På nuværende tidspunkt er det forventningen, at der til selve lagringen af CO₂ fra en eksisterende platform alene skal anvendes et lille område af platformen, hvorpå der skal installeres særskilt udstyr/anlæg til selve CO₂ lagringen. Lidt groft illustreret forventes det, at pumperne skal vendes, så de i stedet for at suge væske op ad undergrunden skal puste det ned i undergrunden.

Formålet med at udføre CO₂-lagringen fra en platform er i principippet alene, at den allerede "står der". At platformen "står der" kan både skyldes, at der fortsat er indvinding af olie og gas, at indvindingen netop er afsluttet, at infrastruktur på platformen anvendes af andre (tie-in) og/eller der er tale om en såkaldt satellit platform.

Særligt i de tilfælde, hvor der påtænkes CO₂-lagring fra satellitplatforme, skal det bemærkes, at selv i den situation, hvor der ingen aktivitet er på platformen, er der udgifter forbundet med at have en platform stående i Nordsøen, potentiel i en længere årrække. Der er både omkostninger forbundet med monitorering af og opretholdelse af sikkerhed på platformen og de hertil hørende brønde, men også udgifter forbundet med

vedligehold og forbedringer så platformen forsætter med at blive stående på havbunden indtil det besluttes at afvikle den.

Disse udgifter forventes at skulle afholdes så længe platformen er i vente-position og det forhold, at et mindre område af platformen anvendes til lagring af CO₂, ændrer ikke herpå.

Når det forventes, at aktivitet med lagring af CO₂ i praksis vil pågå over en længere årrække (flere årtier), opstår der usikkerhed om og i givet fald hvornår, det kan siges, at der opstår et tidspunkt, hvor afvikling af platformen ville have været påbegyndt i fravær af lagring af CO₂. Dette skal bl.a. ses i lyset af, at det næppe kan forventes, at der løbende vil blive foretaget beregninger af hvorvidt et givet anlæg var blevet afviklet såfremt anlæget ikke blev benyttet i forbindelse med CO₂-lagring, ligesom det ikke umiddelbart kan afgøres hvorvidt det ville have været mere økonomisk fordelagtigt at påbegynde afvikling eller fortsat vente, i den hypotetiske situation, hvor der ikke havde været aktivitet med lagring af CO₂.

Endeligt er det – formentligt for alle – uklart, om det forhold, at der lages CO₂ i undergrunden, vil afføde yderligere (og forlængede) forpligtelser til monitorering af brønde og havbunden mv. Samtidigt er det uklart, om sådanne forpligtelser mest hensigtsmæssigt foretages fra en platform, der således skal vedligeholdes i en yderligere periode og afvikles på et langt senere tidspunkt.

Det er forventningen, at den profitmargin der kan opnås i forbindelse med lagring af CO₂ vil minde om profitmarginen på servicevirksomhed, hvilket er væsentligt lavere end den, der kan opnås i forbindelse med indvinding af olie og gas. Den endelige profitmargin vil i sagens natur afhænge af en lang række faktorer, herunder omkostningen ved at udlede/ikke indsamle CO₂ samt alternative løsninger til at reducere udledning/indsamle CO₂, da dette er afgørende for "kundebasens" størrelse og betalingsvillighed. Disse faktorer er i vid udstrækning uden for selskabernes kontrol og beror i højere grad på fremtidig lovgivning.

Det skal i denne sammenhæng erindres, at ligesom ved opstart af al anden ny erhvervsaktivitet, opereres der også med underskudsscenerier og for, at en investering skal have kommersiel relevans, er det nødvendigt, at det forventede afkast overstiger de forventede investeringer. Når der er signifikant usikkerhed om de forventede investeringer, herunder tabt fra-dragsværdi af udgifter forbundet med afvikling, eller disse investeringer forventes at være af væsentlig værdi kan dette i sig selv medføre, at de kommercielle incitamenter til at foretage investeringer i CO₂-lagring ikke er eksisterende, fordi sandsynligheden for økonomisk gevinst bliver for lav.